

NÉPNEVELŐ

A MAGYARORSZÁGI KATH. TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

<p>Megjelenik minden héten egyszer, vasárnap. Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen. Előfizetési ár: egész évre 6 K. Kéziratokat nem küldünk vissza.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, VIII., Szentkirályi-utca 28. (SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)</p>	<p>A pályázati hirdetéseknel minden egyes szóért, minden közlés után 6 filler fizetendő. Állandó hirdetéseknel nagyobb kedvezmény. Kisebb hirdetésekre külön árszabás. Egész oldal...kor. 50. — Negyed oldal...kor. 15. — Fél oldal... * 28. — Nyolcad oldal * 10. — A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.</p>
---	--	---

A haszonélvezett földekről.

Nem térek el a lap céljától, hogyha erről a témáról értekezem, mert a szellemi javak mellett az anyagi érdekek tárgyalása is odaillik a köznevelés kérdéseibe, különösen ma, mikor arról elmélkedünk, hogy hogyan vehetnők ki a kivándorló nép kezéből a vándorbotot. Ennélfogva teljes hivatottsággal tárgyalhatom a haszonélvezett földek ügyét.

Népoktatásügyi törvényünk értelmében* a hitvallásos iskoláknál alkalmazott rendes tanítók, illetőleg kántortanítók alapfizetése, készpénzen kívül természetben kiszolgáltattatott járandóságokból (párber, fa, só stb. ú. n. deputatumból), vagy földbirtok jövedelméből, vagy szolgálmányokból (a haszonélvezett föld megmunkálása körül teljesített munkák, mint szántás, vetés, terménybeherdás stb.) állhat.

A tanító, vagy kántortanító haszonélvezetébe átengedett földek többnyire az Egyház, vagy a hitközség tulajdonát képezik s rendszeren «tanítói», avagy «kántortanítói alap» címen vannak telekkönyveze. Ezen földek úgy a tulajdonosra, valamint a haszonélvezőre bizonyos kötelezettségeket rónak. A föld birtokosának a tulajdoni jogból kifolyólag kötelezései közé tartozik pl. a terület nagyságáról való szavatosság, vagyis az átengedett föld pontos területének a föltüntetése (katasztrális holdakban és művelési ágak szerint szántó, rét, legelő, erdő stb.) a díjlevélben, úgyszintén a tagosítás, vagy kataszteri fölmérés költségeinek a viselése és így tovább. Mivel az átengedett földek az egyes állásokkal szoros kapcsolatban vannak, ennélfogva a jogfolytonosság szempontjából a haszonélvezőnek is vannak bizonyos kötelezettségei. Nevezetesen a haszonélvezett földek adóterheinek viselése. Ilyen adóterhek: az illeték egyénérték, földadó, az általános jövedelmi adó, megyei pótdadó, útdadó, a vízszabályozási költségek viselése stb. Községi pótdadó fizetése alól a tanítóság föl van

mentve, azonban a kántortanítók az esetben ha kántori fizetésük a tanítói fizetéstől külön van választva, a kántori jövedelem után községi pótdával megróhatók.* Ezen kötelezettségek a díjlevélben feltüntetendők. A fak (erdő) gallyazása, kivágatása (hatósági engedéllyel)** mezőörök fizetése stb. szintén a haszonélvező kötelezései, illetve jogai közé tartozik...

A haszonélvezetbe átengedett földek között, úgy a terület nagyságára, mint minőség tekintetében sok különbség van. Ez a különbség kitűnik, ha telekkönyvet és az abban feltüntetett kataszteri tiszta jövedelmet nézzük. Ugyanis a tanítói, kántortanítói birtokokat a tagosítás alkalmával éppen úgy, mint a lelkészi, vagy jegyzői földeket, a helyi viszonyoknak megfelelőleg adták, illetve osztották ki. Rendszeren több «nyomasban» (felsőföld, rétföld, legelő stb.), tagbirtokot ritkábban találunk. Figyelembevették a kiosztásnál a föld minőségét, a telek-mennyiséget...

A készpénztpótló földilletmény az illető tanító vagy kántortanító haszonélvezetébe megy át, amint a hitvallásos iskolához megválasztott, ott t. i. ahol az álláshoz földdotáció is jár. A haszonélvező földjét vagy házilag kezeli, vagy felesgazdálkodásba, vagy haszonbérbe adja. Ezen módozatok között a házilag való kezelés a legjobb; ha a föld mennyisége, vagy minősége megengedi, legnagyobb haszonnal jár. Minden haszonélvező odatörekszik, hogy a föld hozadékából megfelelő tiszta jövedelmet mutathasson föl. Igaz, hogy nemcsak a föld mennyiségétől és minőségétől, hanem a befektetéstől (jószágállomány, instrukció, trágyatermelés stb.) a szakszerű kezeléstől és megmunkálástól függ a haszon nagysága. «Ki mint vet, úgy arat», tartja a közmondás. És: «Emberé a munka, Istené az áldás.»

* Tévedés, mert a törvény azt egységesen tanítói fizetésnek minősíti, s ezért községi adóval a kántortanítónak kántori jövedelme meg nem terhelhető. Szerk.

** Felettes hatóság alatt itt az iskolaszéket, egyházmegyei tanfelügyelőséget értem.

* L. az 1907. évi XXVII. t.-c. 5. §-át.

Ha földjét házilag kezeli a haszonélvező, köteles, éppen a föld sajátos természetéből kifolyólag, az egyházasági megállapított rendszerű kezelést (ugarrendszer, vetésciklus stb.) betartani, mert a földet csak haszonélvezi s így azt az utóira való tekintettel teljesen kihasználnia, kiaknáznia nem szabad. A gazdálkodó mindenestire igyekszik földjét karbantartani, ezt a vetésciklus betartásával, ugarrendszerrel és kellő trágyázással elérheti. Ehhez természetesen megfelelő befektetés is szükséges. Enélkül vajmi csekély hasznot várhat.

Ha a haszonélvezett föld tagbirtokot képez és gazdasági épületekkel kellőleg el van látva, házilag való kezelése könnyebb és több hasznot hajt, míg ha 3–4 darabban «nyomásban» van kiadva, akkor a gazdálkodás nehezebb. Szükséges dolog, hogy a tanító, vagy kántortanító utánanezzen minden munkának, mert enélkül micsém ér a gazdálkodása. Faluhelyen a nagy szünetidő általában akkor van, amikor a mezei munka nagyrésze esik, s így a gazdaságának utánanezhet; ha pedig a szorgalmi időben végzi felügyeletét, ez okvetlen a tanítás sikerének a rovására esik, ami a dolog természetéből önként érthető.

Megemlítem még itt, a föld megmunkálása körül teljesítendő «szolgáltatásokat», amelyeket a hitközségi lakosok a «Canonica Visitatione» értelmében végeznek; ilyenek pl. szántás, vetés, terménybehordás stb. Hogy mit ér az ilyen természetben ledolgozott «szolgáltatás» azok, akik ezt díjvelük alapján élvezik, igen jól tudják. A fölöttes hatóság beleegyezésével megfelelő váltságának sokkal több értéke volna, mert ekkor a munkát a rendszer időben lehetne elvégeztetni, nem kellene várni a lakoságnak sok huza-vona után immel-ámmal végzett munkájára.

Azt hiszem, az ilyen természetű dolgok (pl. deputatum valóság stb.) országosan rendezendőknak a párberkérdéssel kapcsolatosan.

Ha a haszonélvezőnek meg is van a kellő befektetéshez szükséges anyagi tőkéje, a mai nehéz gazdasági és eselédviszonyok mellett, a mostoha időjárás miatt következő rossz termés s egyéb csapások (jóságelhullás stb.) folytán idegenkedik a házi kezeléstől. Ekkor felesgazdaságba, vagy haszonbérbe adja földjét.

A felesgazdálkodás is sok bajjal jár. A trágyatermelés sokkal kevesebb, ami a föld rovására történik. Ha a haszonélvező nem nézhet utána a felesnek, több kára van, mint haszna. Éppen azért legkevesebb bajjal jár a haszonbérbeadás.

Haszonélvezett földjét a tanító vagy kántortanító csakis egyházasági jóváhagyással adhatja bérbe. Természetesen olyan feltételek mellett, amelyek úgy a föld karbantartását biztosítják, valamint az utódnak az érdekét is megvédik. A bérlet ideje a helyi viszonyok szerint változik. Hosszabb időre a bérbevevő nagyobb

összegű haszonbért adhat, mert azalatt lehet egypár jobb termése, ami a mostoha időjárás okozta gyengébb hozadékot, termést pótolja.

A haszonbérösszeg rendszerint évnegyedenként, vagy félevenként előlegesen fizetendő a bérbeadó kezéhez. Szerintem helyes dolog volna, ha a bérlő az iskolaalap pénztárába fizetné be a bérleti összeget a kikötött időre.* ahonnan az élvező havi előzetes részletekben venné föl; okadatolt esetben több havi részletet is kaphatna. Így az utóddal változás, vagy halál esetén a osztzkodás sokkal könnyebben keresztül volna vihető a fenntartó nagy öröme.

A szerződésnél az utódot illetőleg két esetet ismerek. Egyik, midőn az utó a szerződést azonnal fölbonthatja. Világos dolog, hogy a megkezdett gazdasági év leteltével, amely rendszerint minden év október elsejéig tart. A másik eset, midőn a szerződés több évre szól és az utóira is kötelező. Ez a leghelyesebb. Mert így több évre bárki szívesebben veszi ki a földet haszonbérbe, mintha nem tudja, hogy mikor lehet utóváltozás, mely esetben befektetéseit könnyen veszítheti. Ilyenkor a bérbeadó egynegyed évi bérösszeget letétbe helyez az egyházmegyei alapítványi hivatalnál arra az esetre, hogyha előlegesen fölvette a haszonbért; elhalálozás, vagy utóváltozás esetén, a leszámlálásból eszközölhető legyen. Nem állana elő ezen eset, ha mint előbb említettem, a haszonbér az iskolaalap pénztárába fizetnének be; ekkor a letéti elhelyezés is fölösleges volna.

A földek karbantartására föltétlen szükséges, hogy a bérbeadott birtok kellő gazdasági épületekkel bírjon. Avégből, hogy a termelt takarmány a földön legyen értékesíthető. Kötelezve legyen tehát bérlő a birtokon termelt összes haszonnövényeket a föld karbantartására trágyatermelésre fölhasználni, amit a föld úgyszólván megkövetel. Legszükségesebb gazdasági épület: cselédiakás, istálló, felszer, ol stb. Ha a birtok ilyen gazdasági épületekkel nem bír, helyesen, ha azokat amortizációs kölcsönből építenék föl. A melléképületek építési költségét az egyházmegyei alapítványi pénztár fődözné, illetve előlegezhetné. Ezen költséget 15–20 évre (kamataival együtt) elosztva az illető haszonélvező, bizonyos összeggel törleszteni s így a teher megoszlanék. Az épület föntartása a haszonélvezőt, esetleg felel, vagy bérőt terhelje. A patronus hitközség, vagy község (Communitas) nem lenne kötelezve a javításra, föntartásra, aminek az illető élvező csak örülne, még az esetben is, ha tiszta jövedelme bizonyos csekély százalékát épületföntartási alapra kellene áldoznia, mert megszabadulna a sok kellemetlenségtől, az ideoda való kilincseléstől.

A haszonélvezett földek bérbeadásakor, a köz-

* A kikötött idő egynegyed év, vagy félév. A bérbevevőre is kényelmetlen a rövidebb időre való befizetés.

ségi lakosok előnyben részesítendők. Nem azt értem ezalatt, hogy teljesen ingyen engedje át földjét, hanem a helyi viszonyoknak megfelelő holdankénti átlagár szerint. Szociális tekintetben ez kötelességünk!...

Mivel földművelő állam vagyunk, életrevaló eszmének tartanám, hogy a tanítói, vagy kántortanítói földek a lehető legnagyobb számmal, *mint parasztgazdasággá* alakíttassanak át. Történjen ez állami támogatással, mert ez állami érdek is. Hangsúlyozom azt, hogy ez csak a kath. Egyház, mint iskolafentartó jogainak esorbulása nélkül, egyházhatósági jóváhagyással volna keresztülvihető, a gazdasági iskolai oktatás reformjával kapcsolatosan. (Indítványomat illetékes körök figyelmébe ajánlom!)

A gazdasági ismétlő iskoláknál, amelyek a hitvallásos iskolákkal kapcsolatosan szervezendők, a helyi viszonyok szerint berendezett mintagazdaság azután gyakorlóhelyül szolgálna úgy a tanulóknak, mint a lakosságnak. A járási gazdasági bizottság által összeállított gazdálkodási rendszer követésreméltó példát nyújtana a lakosságnak.

A helyi viszonyoknak megfelelő gazdasági rendszer elsajátítása és annak buzgó követése előmozdítaná a földműves magyar nép anyagi javát, a gazdasági eszközöknek, mint pl. vetőgépnek, hengernek stb.-nek kiköleszönzése, a szakszerű művelést elősegítené és fejlettebb gazdasági életet eredményezne amellet, hogy ezen ujtás a haszonélvező tanítónak, vagy kántortanítónak pedig szép hasznot biztosít.

A haszonélvezett földeknek ilyen nemescélű fölhasználása a magyar nép szociális érdekeit szolgálja; mert tenni kell sürgősen, hogy a földek termő értékét okserű gazdálkodással fokozzuk és a nép előnyösebb életfeltételeit biztosítsuk. A magyar kath. tanítóság kötelessége tehát, hogy a keresztény magyar faj anyagi érdekeinek szolgálatába lépjen. Ki védje népünk érdekeit, ha nem a pap és tanító. Az alkusszok megveszik elcsigázott földjét potom árért, a föld árából fedezik az amerikai út jegyének árát és azután útra teszik véreinket, hogy az új hazában véres verejtékkel keressék meg kenyérüket! Keressék meg itt és pedig hogy megkeresni tudják, erre tanítsuk meg a jó magyar népet. Ez a legfőbb szociális kérdés!

(Tarnaszentmiklós.)

Dutkay Dezső.

A siketnémaság általában.

Évszázadokkal ezelőtt a siketnémaságot *elmebeli fogyatéknak* tartották. A későbbi időkben még tudós (?) orvosok is azt hirdették, hogy ezt a bajt a beszédszervek, különösen a *nyelv alkati elváltozása* okozza. A XVII. század elején már ez a nézet is módosult és a siketnémaságot a gyógykezelésre szoruló *belső betegségek* kategóriájába sorozták.

Mindegyik fölfogásnak megvolt a maga hívó tábora és minden tábornak a maga eszköze, mellyel küzdeni iparkodott e rettenetes fogyatéknak ellen. Amde hasztalan volt minden kísérletezés. A diagnózis téves lévén, az erre alapított véres vagy gyógyszeres beavatkozások nem hozhaták meg a remélt sikert. Hiábavalónak bizonyult a nyelv fölvágása, a fejnek, melnek kenőcsökkel való szorgalmas kenetése, az ezerféle árkánumnak bekanalaztatása: a siket nem lett hallóvá s a néma ajkai nem nyiltak szólásra.

A folytonos tudományos kutatások az egészséges, az épérzékű, nemkülönben a beteg embereken eszközölt pontos megfigyelések, kísérletek által odajutottunk, hogy ma már nemcsak a *siketnémaság*, hanem általában a *némaság* és *siketség* összes okait lokalizálni tudjuk. Vagyis képesek vagyunk annak megállapítására, hogy a siketséget vagy némaságot esetről-esetre mi csoda szervi elváltozások okozták.

Kétségtelenül bebizonyosodott, hogy a *siketnémaság a hallás hiányából származik*. Alapokát az a kör teszi, mely a hallás szervét vagy az embriókorban, vagy a születés után elpusztította. Ennélfogva a siketnémaság okai világrahozottak, esetleg szerzettek.

A világrahozott okok között foglalnak helyet a szülők rossz egészségi viszonyai, nyomora, iszákossága, vérrokonsága vagy nagy korkülönbsége, egészségtelen foglalkozása. *Az átörökölhetőség ezidő szerint még nincs megdönthetetlenül bebizonyosolt.*

A szerzett siketséget előidézhetik az agy lobos megbetegedései, az összes hevenyfertőző betegségek (vörheny, hójagoshimlő, torokgyík stb.) a vérbajok (skrofulozis, bujakór stb.), ha ezek a hallóidegekre, a labirintusra (legbelső része a fülnek), esetleg az orrgaratüregről a fülbe vezető Eustach-kürtön keresztül a dobüregre is áttérjednek, avagy önállóan föllépnek. Ide tartoznak még az ütésből származó fülbajok is.

Bár a pedagógus — emberre nézve a fölso-rolt siketségi okok egyike sem lehet közömbös: mégis az *ütésből származható veszélyeket kell leginkább megfontolás tárgyává tennie.*

A testi fenytés — bármennyire tagadják is ezt az *álfilantropisták* — néha nemcsak a tömeg, de az egyéni nevelésnél is kikerülhetetlen. Ha ilyenkor nem a nyugodt meggondolás, hanem a fékevesztett indulatok kényszere alapján cselekszünk, könnyen megeshetik, hogy egy, a fület is érintő arcücsapás a hallási csontocskák, fül-*dob, vagy a még kényesebb tömkeleg hangfelfogó, esetleg az egyensúlyérzetet szabályozó készülékeiben helyrehozhatatlan károkat okozhat.*

Ha a gyermek a beszéd kifejtésére, tehát a négy év előtt akár világrahozott, akár szerzett okokból kifolyólag siketül meg: bekövetkezik a némaság.

A hangzó beszédet ugyanis rendes körülmé-

nyek között a fül útján sajátítja el az ember, még pedig az utánzasi ösztön segítségével.

Az érzékeny gyermek az anya, a környezet szavait meghallja s azokat utánozni törekszik. Ez az utánzás eleinte csak gügyögésben, majd rendszeren artikulált hangokban, a fejlődés későbbi fokán pedig már szavakban és értelmes mondatokban nyer kifejezést.

Mivel utánzás csak megfelelő példány mellett lehetséges: gondoskodni kell arról, hogy a környezet sokat foglalkozzék a gyermekkel.

Több ízben előfordult már, hogy a különben érzékeny gyermek némává lett, mivel környezete állandóan elhanyagolta, nem beszélgetett vele.

Az a halló gyermek, aki kedvező környezetben a lelkiismeretes nevelés dacára sem tudta rendes időre megtanulni a beszédet: a legnagyobb valószínűség szerint súlyosan terhelt szellemi fogyatékos.

A siketen született vagy a negyedik életév előtt megsiketült gyermek a beszédet tehát azért nem tanulhatja meg, mivel azt sohasem hallja, illetve még nem bír elég fejlettséggel annak föl-fogásához. A siketnémák legtöbbször ilyen módon nemult meg.

Megtörtént már, hogy meglehetősen jól beszélő és korosabb gyermek megsiketülése után, mivel a további kezelésére gondot nem fordítottak, elvesztette beszélőtehetségét. Felnőtt embereknél hasonló eset nem állhat elő, mivel náluk a beszéd kellőképpen meggyökeresedett.

A beszéd hallási vagy mozgási agyközpontjainak (melyek a balfélteke halántéki, illetve homlokai részében vannak), *vérzés következtében* történt elroncsolódása is okozhat siketséget és némaságot, de ezen eset ritkán, leginkább az öregkorban (alkoholistáknál előbb is) és hülyék-nél fordul elő, rendszerint más szenzörikus és motorikus hűdési zavarok társaságában. Az ilyen körös állapotok azonban kívül esnek a siket-némaság fogalmán.

(Szeged.)

Eötvös László.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulatnak az 1908-9. iskolaévre érvényes hivatalos tankönyvjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve haladéktalanul megküldetik. Tartalmazza az elemi és felsőbb nép- és polgári iskolák, tanítóképzők és egyéb oktatási intézetek használatára egyházzhatszágilag és miniszterileg is engedélyezett tankönyveket és tanszereket.

A Szent-István-Társulat ABC-és könyvei.

A Szent-István-Társulat kiadásában immár egész sereg ABC-és könyv jelent meg, csekély kivétellel az összes hazai nyelveken, s mindenféle bevált módszerű, kezdve az irvoelvostatótól a legújabb rendszerű fonemikáig. Az alábbiakban felsoroljuk mindannyit:

Bárany Ignác. ABC-és könyv. 58. kiadás 20 fillér.

Bárany-Zelliger. Magyar ABC-és könyv a tót nyelvű kath. iskolák számára 11. kiadás 30 fillér.

Dreisziger Ferenc. Új magyar ABC-és Olvasókönyv. 40 fillér.

Ezen ABC-és könyvben új a betűk sorrendje. T. i. ez az ABC az egyszerűről az összetettre való haladást a legszigorúbban alkalmazza a betűk megismereténél. Ezért legelőször a nyomtatott nagy betűket ismerteti meg. Ezután a nyomtatott kis betűk következnek, melyek közül alig 8-10 szorul így ismertetik. Ezután rövid ideig a cursiv (dült) betűket olvastatják s ezekről az írott kis betűkre mennek át. Végül ismerik meg a gyermekek az írott nagy betűket. Ennek aztán az az előnye is van, hogy 1. a gyerek egyszerre egy fajta betűt tanul s így karácsony körül összefüggőleg olvas, megismervén az ABC-t. 2. A gyermek maga alakítja ki az egymásután következő betűfajtaikat egymásból. Hogy ez mekkora öröme a gyermeknek s milyen nagy előnye a biztos betűismeretnek, azok tudják, akik így tanítanak.

Klinda Károly. Hangutánzó ABC-és Olvasókönyv. 56 fillér.

Szövege mind nyelvi, helyesírási stbi, mind módszertani szempontból teljesen kifogástalan. Az egész könyv tartalma a gyermekek képzetkörének s felfogóképességének megfelelően van megválasztva. Az abécés rész egyes szavai eleinte mind olyanok, melyeket a tanuló mindennap használ. Az abécé II. részének tartalma főleg az ideális irányt tartja szem előtt. Az olvasmányok nem e könyv számára lettek készítve, hanem népmeséinkből s neves íróink java munkáiból a célnak megfelelők kiválogatva. Sehol sincs nyoma a mondvaesinált érzélgős, külön e célra gyártott untató dolgoknak. A könyv elrendezésében módszer-tanilag kifogástalanságra, nyelvezetében törül-metszett magyaros zamatosságra, tartalmának minden részben pedig az erkölcsi érzület, hazaszeretet és vallásosság szilárd alapozására törekszik.

Möcsy-Petrovác-Steinberger. ABC-és Olvasókönyv nagyobb kiadás, 8 iv) képekkel. 10 kiadás 40 fillér.

ABC-és Olvasókönyv (kisebb kiadás, 5 iv) képekkel. 18 kiadás 28 fillér.

Öveges-Wiemann. Hangutánzó ABC. Képekkel. 3. kiadás, kötve 50 fillér.

Ezen ABC írói hangutánzó (fonomimikai) módszer mellett új szempontokat vittek bele könyvükbe. A könyv elején levő táblák szavai okozati összefüggésben állanak egymással, ami a tanítást hangulatosabbá, összefüggőbbé teszi. Már ezen a fokon, az egyes szócsoportok alapján alkalmak nyílnak a tanítónak az értelmezés kapcsán a rend, tisztaság, vallási kötelességekre való rövid intelem, figyelmeztetés nyújtására. Az I. részben, a kis betűk olvastatásánál már mondatokat is olvas a gyermek. Az anyag tehát ezen a fokon is változatos, a gyermeknek kedves. A tanító pedig minden nehézség nélkül rávezetheti kis növendékeit a mondat fogalmának helyes megismerésére. A beszéd- és értelemgyakorlat előírt anyagát teljesen földolgozhatja a könyvben levő olvasmányok tárgyalása alapján. A kis betűknél fölvetett mondatok vastagabb kezdőbetűkkel vannak nyomtatva. A gyermek figyelmét tehát már itt föl-hívhatjuk a mondat kezdőbetűjére. Az olvasmányok rövidke. Félórás órarend mellett is könnyen és alaposan tárgyalhatók. Nyelvezete tömör, a gyermek által könnyen megérthető.

Barány-Fuchs. ABC- und Lesebuch. 29. kiadás, kötve 20 fillér.

Barány Ignác. Slabikar. (Kassavidéki tót) 20 fillér.

Barány Mihalovics. Pocetnika. (Dalmát) 24 fillér.

Barány-Zelliger. Abecedár. (Közönséges tót) 20 fillér.

Möcsy-Petrovác-Schultz. ABC- und Lesebuch. (Kleinere Ausgabe, 5 iv) képekkel. 4. kiadás, kötve 28 fillér.

ABC- und Lesebuch. (Grössere Ausgabe, 8 iv) képekkel. 3. kiadás, kötve 40 fillér. *Mutatványpéldányokat szívesen küld a kiadóhivatal.*

A gyermekek nemi fölvilágosítása. Irta Komócsy István. Ára 2 korona. A pornografikus irodalom pusztításaival szemben mindinkább előtérbe törő kérdés: miképpen világosítsuk fel a gyermekeket a nemi élet rejtelmeiről. Egységes, biztos megoldás e tekintetben alig remélhető, de Komócsyénál jobb megoldás nem igen kínálkozik. Komócsy István erős fejű, nagy készült-

ségű embernek mutatkozott. A gyermekek nemi fölvilágosítása igen jeles munka, a magyar neveléstudomány egyik legbecsessebb monografiája. Nagy tudományos készlettel az életnek és irodalomnak ismeretével és éles logikával készült. Olyan a tárgyalási módja, előadása és nyelve, hogy mintául vehetik e tudományok művelői. Abban a zavaros, mindinkább szélesebb rétegekbe kiható vitában, mely e tárgyról folyik, imponáló biztossággal szól bele ez a könyv. Készülődében van az őskereszténységnek új védelme, melyet azonban nem hittudósok irnak, hanem akarva, nem akarva a haladó profántudomány készít s annak egy tanulságos fejezete lesz az Isten hatodik parancsolatának védelme, melyet Seved Ribbing-ek, Rohleder-ek, Foerster-ek, Kraft Ebing-ek irnak meg. Ezen az alapon áll Komócsy, midőn a bonnyolult problémának egy részét megvilágítja. Állásfoglalása határozott, látása biztos, ítélete nyomás. Könyve megrendelhető a *Szent-István-Társulatnál*.

Hit és Haza. *Szepessy László verseskönyve.* Rég letűnt, de új erőre kapó föltámadással kecsgetető szellem szólal meg Szepessy László verseskönyvéből. A hit és a haza kettős, örökre egybefonódó ideálja lelkesíti a költőt napjainkban, amikor büszkén hivalkodik a cinikus hitetlenség és az istenkáromlással együtt jár fölemelt fővel a hazakáromlás. Van valami tiszteletreméltó bátorság ebben a költőben, aki hazafiás érzését a nemzeti föllendülés korából, mely és tiszta vallásosságot a középkorból meríti. De megvan benne a hit, hogy a nemzeti föllendülés meg fog ismétlődni és az, ami a középkorban nagy, fenséges és szinte félelmetes volt, meg fogja érni a maga reneszánszát. Ez az egész könyv a mai modernség forgalmából kivont műfajok fölélesztésére tesz kísérletet. A legenda, az epikai költemény, az idill, virágjáték mind ilyen letűnt korszakok költészetének tartozéka. De *Szepessyben* megvan az intuíció, hogy egész lélekkel beleélje magát ezekben az elhervadt századokba és megvan benne a stílérzék, hogy a maguk nyelvén szólaltassa meg a legendákat és idilleket. Egyszerűség keresettség nélkül, naivság mély és benső meggyőződésből, szinte szűzi tartozkodás minden érzéki pompától, jellemzi ezeket a verseket. Még ott is, ahol a tárgy nagyobb hevületre bírná, megfékezi képzeletét és önmagára kötelezőnek tartott szerénységgel szól, hogy hangja szívből eredvén, szívebe találjon. *Szent Erzsébet legendája*, amelyet a kölni virágjáték nemzetközi pályázatán első díjjal jutalmaztak, mintája az e nemű költeményeknek. Hatalmas erő zug a *Rákóczi lobogója* című költemény rapszódikus sóraiból. *Fra Angelico* művészlegendája színeivel és festői szemléletességével hat az olvasóra. Megható és mély ihletből fakadt a *Szent Margitról* szóló költemény. Érdekes a költő találkozása a modern, sivár és hitetlen világfölfózással a *Stella Maris, Abháziában* és a *Templomi találka* című költeményekben. Az egész gyűjteményből talán csak azokat a verseket rekesztettük volna ki, amelyek a népetimológia tudákos találmányán alapulnak, mint a *Kertseliget, Oroszló*. A könyv rendületlen komolyságának van kárára ez a szójátékköltészet. Annál kevesebbek közvetlen hangja, kedves idilljei, amelyek az életet pontosan figyelik, de nem keresik szennyes és visszataszító oldalait, hanem megtalálják a szépet, nemeset, emelkedettet még a kaszárnnyában és a szinpadon is, nemcsak a templomban, klastromban vagy Mária-szobron. A virágjáték, amelynek meghitt körü nyílvanosság előtt mindig meg lesz a maga fogékony közönsége, *Szepessy* Lászlóban avatott művelőre talál. Ezek a bájos alkalmi költemények, amelyeket kiváló muzsikusok láttak el drámai kísérettel, ismertek és népszerűek ma már szerle az országban. A *Hit és Haza* a modern áramlatok között feltűnő és elismerésreméltó irodalmi jelenség. Szerzője valóságos új utat tör, amikor van bátorsága a régiek hagyományát követni. Ezen az új uton nem fogja a tömegek tapsa kísérni. De akik hozzá szegődnek, azokat egy lelkes, szeretettel és bensőséggel teljes költészet élvezetével fogja jutalmazni. A díszes kötet a Szent-István-Társulat kiadásában jelent meg, ára 6 kor, 60 fillér.

Tájékoztató.

A pécsi püspöki hatóság intézkedései az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület javára.

Gróf Zichy Gyula pécsi püspök úr önméltósága 1908. évi XV-ik körlevelében meleg szavakkal ajánlja egyházmegyei t. papsága jóindulatú figyelmébe az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesületet. Intézkedéseiből kiemeljük a következőket:

1. Elrendeli az alapszabályok 12. §-a értelmében a plébániai csoportok megalakítását és hogy azok a megküldött bejelentési íven Wajdits Gyula prépost-kanonok egyházmegyei főtanfelügyelőhöz bejelentessenek. A buzgó főpásztor így végzi 4362. sz. rendelkezését: „Meg vagyok győződve, hogy egyh. tiszt. papságom, mely sokat és odaadással fáradozik a kath. iskolaügy és népoktatás terén, tehát érzékkel bír a kath. iskolaügy iránt, készséggel ragadja meg az alkalmat, hogy tagokat gyűjtjön az országos kath. magyar iskolaegyesület részére és megalakíthassa a plébániai csoportot. Ugy legyen!”

2. Az egyházi és iskolai javak tűzkár elleni biztosítását az Orsz. Magyar Kath. Iskolaegyesület útján a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél rendeli el, elismerve és helyeselve az iskolaegyesület azon nemes és eléggé nem dicsérhető szándékát, hogy ezáltal, bárkinek is minden újabb megterheltetése nélkül, tetemes bevételt biztosít a kath. iskolaügy javára a 15% jutalék címén.

A) Rendeli: 1. hogy az egyházmegye területén levő egyház és iskolai javak az Országos Magyar Kath. Iskolaegyesület közbejöttével a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél biztosíttassanak. 2. Felhívja a tiszt. plébános urakat, hogy ezen rendezésnek kézhez vétele után számított 15 napon belül a kezeiknél levő, esetleg az egyházközségek más tisztviselőinél őrzött biztosítási kötvényeket Körmeny Károly tb. kanonok, papnevelő int. vicerektor, egyházmegyei megbízotthoz multhatatlanul betérjessék, a szükségesnek mutatkozó további eljárások megindíthatása céljából. 3. Tapasztalás szerint még sok helyen van olyan egyházi és iskolai vagyon, amely biztosítva nincs. Ebből igen súlyos anyagi kötelezettség származhat azokra, akik köteleességszerűen vannak hivatva ezen ingatlanok gondozására. Ezen semmivel sem indokolható és menthető állapotok megszüntetése céljából, de meg az Iskolaegyesület nemes intencióira való tekintetből felelősség terhe alatt meghagyja, hogy ahol ilyen ingatlanok vannak, azok biztosítás céljából ugyancsak Körmeny Károly tb. kanonok, papnevelő int. vicerektor, ehm. megbízottnak haladéktalanul bejelentessenek. 4. Az egyházi és iskolai javak biztosításával összefüggő ügyek elintézésével és vezetésével, mint eddig is, Körmeny Károly tb. kanonok, papnevelő intézeti vicerektor bizza meg; e rendelet 2. és 3. pontjában jelzett meghagyás folytán szükségessé váló szakszerű intézkedések lebonyolítását pedig az Iskolaegyesülethez utalja. 5. Megállapítja és közli az egyházmegyére érvényes egységes biztosítási díjakat.

B) Felkéri az egyházmegye területén levő s egyházi vagyon felett rendelkező testületeket intézeteket és szerzetesrendeket, hogy a birtokukban levő ingatlanok biztosítását a főhatósága alá tartozó ingatlanok biztosítására vonatkozó rendelete. 5. pontjában körvonalozott kötelezettségek és kedvezmények mellett sziveskedjenek az Iskolaegyesület útján a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél megkötni, ezt téve, kath. hitéletünk legfőbb támaszait, az iskolákat fogják feladatainknak teljesítésében támogatni, amit még abban az esetben is meg kellene tennünk, ha az tőlünk újabb áldozatokat igényelne, ami azonban ezuttal teljesen kizárt dolog.

C) Tekintettel arra, hogy az Orsz. Magyar Kath. Iskolaegyesület az egyházi és iskolai javak biztosításán kívül még a privát felektől szerzendő tűz, jég és életbiztosításokkal is kíván foglalkozni, megengedi, hogy a plébániai csoportokból egy tag a Gazdák Biztosító Szövetkezetének helyi képviselőjét elválalhassa, a megbízott és vállalkozó tag nevét és polgári állását a plébános

urak az Országos Magyar Kath. Iskolaegyesület vezető-ségének (Budapest, Szentkirályi utca 28/a) jelentsék be, ahonnt a szükséges teendőkre nézve kellő utbaigazítástokat fognak kapni.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállít s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

A gazdasági népiskolák. Az országgyűlés albizottsága f. hónap 3-án foglalkozott a gazdasági népiskolákról szóló törvényjavaslattal. Apponyi Albert gróf miniszter nagy lelkesedéssel védelmezte a tervezetet, mely ha törvényerőre emelkedik, hivatva lesz, mint kizárólag szakiskola, a földmives magyar népet az ok-szerű gazdálkodásba bevezetni és ezáltal anyagi helyzetét kedvezőbbé tenni. A javaslatot Csernoch János esanádi püspök általánosságban elfogadhatónak véleményezte, míg a részleteknél több kisebb módosítást esz-közölte azon. Így az úgynevezett előkészítő iskolák szervezését fölöslegesnek tartja. Ily szervezéssel csak az általános népiskola nivóját rontanák le. Több garanciat kívánt avégből, hogy a törvény ne korlátozhassa a régi hitfelekezeti ismételőiskolák fenntartását; másrészt kellő állami támogatást nyerjen a hitközség, mint a kath. népiskola fenntartója. Ily gazdasági ismételőiskolák felállítására. Tényleg ez a legfontosabb óhaj, mert ha kellő anyagi forrást a törvény nem biztosít a felekezeteknek, ez esetben csak a községek avagy az állam fognak gazdasági ismételőiskolákat felállítani.

Eötvös emlékünnepe. Az Eötvös-alap orsz. egyesület f. hó 2-án délután 5 órakor a Magyar Tud. Akadémia termében tartotta meg a szokásos Eötvös-emlék ünnepet. Kimagasló része volt az ünnepségnak Irán Andor székesfővárosi költő-tanító alkalmi ódája és Imre Sándor dr. pedagógiumi tanár emlékbeszéde. Meglehetősen sötéten vázolta a jelent. vonatkozással Eötvös eszméire. Kiemelte Eötvös intézkedéseiből azon 1848-ban kiadott rendeletet, amellyel a szá-mokkal való osztályozást eltörli, fölemlítette, hogy Eötvös iratai között kész javaslatot őriznek, amelyben az egy-séges középoktatást úgy oldja meg, hogy a 6-ik osztálytól a tanuló egyéni tehetségei szerint folytathatja tanulmányait. De ezen javaslat betervezésére már nem hagyott időt Eötvösnek a halál. A szépen sikerült ünnepély után az egyesület megtartotta közgyűlését. Az Eötvös-alapnak 1909. évi bevétel: 105.699 kor., a kiadások összege 105.462 kor. Egy ifjúnak teljes ellátása havi 52 koronába kerül. Budapesten 132 tanító gyermeke nyer gondozást, Kolozsváron nem tanító gyermeket is fölvesznek, itt 110 ifjút gondoznak. Budapesten Kapy Rezső, Kolozsváron Kozma Ferenc gondozója a Tanítók Házának. Az egyesület elnöke Ujváry Béla, aki nagy buzgalmat jejt ki az alap fejlesztése körül.

Maradjunk es küzdjünk. Figyelmesen áttekintve a helyzetet, arra a meggyőződésre jutunk, hogy nekünk — kath. tanítóknak — a «Népnevelő» a jó barátunk: jogos panaszaink elől sohasem zárja el hasábjait, törekvéseinket támogatja, kéréseinket magáévá teszi: bajainkban bizalmasan fordulhatunk hozzá. Erdemes, hogy eszméit kövessük és céljához, mely a katolikus iskoláké is, hívek maradjunk. Napjainkban a felekezeti tanítók nagyrészenek az a legforóbb kívánsága, hogy lehetőleg államhoz, jobban mondva állami iskolához kerüljen, ezért törekedik, azért küzd és ha ezen vágya nem teljesül, sorsával elégedetlen és úgyszólván irigyi állami kollégáját. Tagadhatatlan, ennek is megvan a maga oka, de ez nem olyan, hogy el nem volna hárítható. Ezekért nem kell meghasonlani nemes hivatásunkkal. A legtöbb

esetben a kántortanító panaszkodik, mert dacára, hogy fizetése — nem számítva a korpótléket — nincs több 1000 koronánál a legtöbb helyen, ezért mégis kétszer annyi munkát kell végeznie, mint az állami tanítónak, kinek tisztességes fizetése, lakása és kevesebb kötelessége van. Igaz, nálunk az úgynevezett «osztálytanítók» kötelessége nem több (?), mint az államié, csak hogy míg az utóbbinak majdnem mindenütt törvényszerűti kétszobás stb.) lakása van, addig a hitfelekezeti osztálytanító némely helyen egy zuggal, cellával kénytelen megelégedni, ami a legjobb akarat mellett sem nevezhető szobának, s mely sok helyen a javadalmi jegyzőkönyv szerint is csak 10—20—30 koronára van felvéve, holott a minimális lakbér 200 kor. Ha már most, az illető tanító felszólal ezért, ellenségei támadnak már az első szónál még ott is, hol bizalommal segítséget várhatna. Már pedig nehéz ott a munka, hol jogos követelése miatt gyűlöletes lesz a tanító! Azt hiszem, rop-pant könnyítés volna a tanítókra nézve a rendeletet oda módosítani, hogy az ily bajok hivatalból orvosoltassanak. Úgy értem ezt, hogy a főtanfelügyelő urak iskola-látogatásai alkalmával személyesen meggyőződést szerezhetnének, elég van-e téve a törvény követelményei-nek s ha nem, úgy hivatalból kellene sürgetni annak végrehajtását. Egy embernek a szava nem ér messzire, ezért ahelyett, hogy a kath. iskola elhagyására törek-szünk, avagy ellenségei közé szegődünk, szervezked-jünk a körülményeinkben. Hivatalos lapunkban, a «Népnevelő»-ben, sürgessük sérelmeink orvosolassanak és ostromoljuk kéréseinkkel az illetékes köröket. Azt hiszem, van annyi életrevalóság a kath. tanítóságban, hogy érdemelt el fogják ismerni mindenütt és kérő szavaiknak sikere lesz. Ne kíváncsozzunk más jellegű iskolákhoz, hanem védjük jogainkat, akár előszóval, akár a kath. sajtó útján! Felrevonulunk sem szabad tétlenül. Csendes munkánkkal nem tudtuk kellően magunkra vonni a törvényhozás figyelmét, tegyük ezt más, de mégis tanítóhoz illő módon, mert jogunk van hozzá ugyanúgy, mint azoknak, kik már élvezik az 1907. évi XXVII. t. c. áldásait. Kérelmünk, hogy a haza minden tanítója egyforma jogokkal, egyforma járandóságokkal rendelkezék egyenlő munkát végző kartársival. Mi sem végzünk kisebb munkát állami kartársainknál: ugyan-annak az édesanyának, a magyar hazának gyermekeit neveljük és oktatjuk, ugyanúgy fáradozunk és fáradozásaink jutalmául az egyenlő mértékben megérdemelt elismerést kívánjuk úgy anyagilag mint erkölcsileg. Szent vallásunknak szüksége van oly népnevelőkre, kik büszké legyének arra, hogy *katholikus* tanítók és hogy kath. iskolánál működnek. Ez csak akkor lesz, ha azok-ban a sérelmekben, melyek a felekezeti tanítókat érték, nem szenvedünk: már pedig ha magunk nem kívánjuk, nem hangoztatjuk azok orvoslását, miért tenné ezt más? Erős a hitem: a fáradozás meghozza gyümölcsét és nem lesz okunk katolikus iskoláinktól elkiváncsozni. Fülesen. *Huszárik Béla.*

Kérjük t. olvasóinkat a lappéldányok gondos megőrzésére, mert a kiadóhivatalnak nem áll módjában az elveszeteket érvégével utánpótolni.

Szerkesztői üzenetek.

T. G. 1. Örömmel fogadjuk az értesítéseket. **2.** Nem történt semmi kár. **3.** Csak tavasszal tart ülést. — **B. F.** Az ön esete is igazolja, hogy mennyire sürgős a Rendtartási szabályok revíziója. A kath. Tanügyi Tanácsot utasította a nagymélt. püspöki kar, hogy a legközelebbi püspöki konferenciára elkészítse a javaslat végleges szövegezését. Kár, hogy a legutóbb tartott Tanács ülés e kérdésben felületes információk alapján intézkedett és ezzel, legalább is bizonyos időre, ő maga késlel-

tegi a különben annyira égetően sürögő reform végleges befejezését. Így történhetett meg az, hogy a legutóbb tartott püspöki konferencia elé nem juthatott el a Rendtartási javaslat. 2. Várja be az egyházi hatóság intézkedését. 3. A törvény rendelkezése értelmében nem kötelezhető. — **K. B.** Felhasználtuk. — **F. M.** A tridentini zsinat által megállapított eskümintát használják. — **I. J.** Kivánságára levélben feleltünk. — **K. A.** Azt írja, hogy az államsegélyért kérvényük 1908. év június 29-én felküldetett a miniszteriumba, de még ma sem nyert elintéztést. Sürgessék meg ismét a kir. tanfelügyelőség útján. Mi is utánanéznünk.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Nyitraújlak. Pályázat lemondás folytán kántortanítói állásra. Község pénztárából mint tanító: 600 kor., gazd. ismétlőiskoláért 50 kor. községtől, 50 államtól; 10 méter rozs gazdaktól; stóla: 200 kor., miscalapítványokból 16 kor. — ostya: hirdetések offerákból 30 kor. körülbelül, 20 köbmetes tölzefő és erdőilleték, tantermet ebből fűteni kötelesek. Pályázatok alulírtokhoz iskolaszékre címzetten küldendők. Választás február 18-án. Állomás azonnal elfoglalandó. Dr. *Steinhöfer* Gyula, esperes-plébános Nyitraújlakon. 71 1—1

A cs-kürthi róm. kath. iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: 1000 kor., két szoba, konyha, kamara, 400 □ öl kert, okmánymásokkal felszerelt kérvények az iskolaszék elnökségéhez (p. Vársárut) küldendők február 19-ig. Személyes megjelenés ajánlatos. Állás legkésőbb márc. 1-ig elfoglalandó. 72 1—1

Magasmajtény (Hont m.) róm. kath. kántortanítói állomás megüresedett. Javadalma: öt hold szántóföld és másfél hold rét, a hivek által mivelve. Továbbá négy hold legelő és negyedholdas gyümölcsös. Tuzifa 36 méter, az udvarba szállítva. Iskolafűtésért külön 40 korona. Párberrozs 52 pozsonyi mérő. Tandíjából 200 korona. A község pénztárából százötven korona. Stóla stb. 60 korona. Az 1000 koronára kiegészítő államsegély 252 korona. Lakása két szoba és konyha, azonkívül kamara, pince, istálló és 6l. Választási nap február 18. (csütörtök). Személyes megjelenést kívánunk s a megválasztottnak utiköltségét megtérítjük. Tannyelv magyar, tóttal segítve. U. p. Ipolynyék. *Az iskolaszék.* 78 1—1

Egri érseki megye.

A jászberényi egyik segédkántorságra pályázatot hirdetnek. Kellékek: jó hang mellett értelmes éneklés, orgonálásban, szertartások s temetések végzésében fáradhatlan gyakorlottság. Fix fizetés 1000—1200 kor. tehetséghez képest. Komoly, megállapodott egynel előnnyel bír. Levél hozzám címzendő. Jászberény *Belezny Mór* róm. kath. főkátor. 60 2—3

Gyöngyöshalászon (Heves m.) halálozással megüresedett s azonnal elfoglalandó róm. kath. kántortanítóságra pályázandók kérvényeket küldjék a plébániára február 20-ig, amikor reggel énekpróba alapján választás. Megváltott párber, — deputátum — s tanítói járandóság 1204.40 kor. Átlagos stóla 200 kor. 3 kataszterhold 172 □ öl föld. Háromszobás lakás gazdasági épülettel. Kötelesség: egy tantermet vezetni, éneket tanítani, kántoriakat ellátni. A megválasztott május végéig havi

70 kor. s stólailetmény fejében, június elejétől július elejéig lakás, az elhunyt özvegye által teljesítendő élelmezés, havi 12 kor. s stólailetmény fejében mint kiegészítő kántortanító fog működni. Teljes jogcímébe július első felében lép. 74 1—2

A pusztamonostori (Szolnok vm.) róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: két szoba, konyha, kamra, 20 kor. kertiletmény, államsegéllyel együtt 1000 kor. évi fizetés. Kötelessége: az iskolaszék által reá bízott osztályok vezetése, ismétlősök oktatása, faiskola díjtalan kezelése, kántoriakban díjtalan önálló segédkezés. Családi állapotot is igazoló okmánnyal felszerelt kérvények február 15-ig főt. iskolaszéki elnökhöz küldendők. Állás azonnal elfoglalandó. Pusztamonostor (vasút) *Iskolaszék.* 75 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A mosóczi (Turóc m.) róm. kath. kántortanítói állásra a „Népnevelő” 1. évi 2. számában hirdetett pályázat azon megjegyzéssel újították meg — s határideje február hó 14-ig meghosszabbították, — hogy a még csak 1-ső évvitődös korpótlékra igényt tartók előnyben fognak részesülni, a rövidebb ideig működők, a törvényes első korpótlék folyosításáig, a hitközség pénztárából évi 100 korona segélyt kapnak. Mellékjövedelemre az itteni fogyasztási szövetkezetnél számíthatnak. Az orgona szakszerű kezelése alatt nem holmi virtuozitást, de a kottából való játszást kell érteni. *Klein Emil* plébános, iskolaszéki elnök. 84 1—1

Csanádi egyházmegye.

Magyarkanizsára (Szeged mellett) róm. kath. segédkántortanítók keresek. Fizetése havonként utólagosan húsz kor. ellátással. Gyertya jövedelem is lesz. Okleveles egyén előnyben részesül. Azonnal elfoglalandó. *Kék.* 77 1—2

Győri püspöki megye.

Felszopor főközségben az újonnan szervezett róm. kath. népiskolánál a tanítói állásra pályázat hirdetnek. Javadalom: 1000 korona készpénz havi előleges részletekben, ebből 900 korona államsegély s esetleges korpótlék. Lakása augusztus 1-ig bérházban, augusztus 1-től az új iskolaépületben csinos kétszobás lakás, konyha s melléképületek s negyed hold kert. Kötelessége I—VI. oszt. mindennapi s ismétlősök oktatása. Mig az újkéri kántortanítói állásban változás be nem áll, a gyermekekkel szombati, a hivekkel ünnep- és vasárnapi litánia tartása kötelező; változás beállta után a temetési s mintegy évi 12 misénél a kántori teendők ellátása is. Kérvények oklevél s honossági bizonylattal február 23-ig az újkéri plébániára küldendők. Választás február 25. Állás azonnal elfoglalandó. Posta Újkér (Sopron m.) *Iskolaszék.* 83 1—2

Kassai egyházmegye.

Pályázat a **ternyei** (Sáros m.) róm. kath. kántortanítói állomásra. Jövedelem készpénzben 884.22 kor., terményekben 108.46 kor., 4¹⁵/₁₀₀₀ hold kántori föld, két szobából álló lakás, konyha, kamara, istálló, csür, pince. Összes jövedelem 1001.28 kor. Pályázati határidő március 2. *Mikita Antal* lelkész. 81 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A felsőmecenzei róm. kath. népiskolánál üresedésben levő kántortanítói állásra pályázat hirdetnek. Javadalom: 1. a község pénztárából 1000 kor. 2. 1000 □ öl szántóföld. 3. 54 úrméter tuzifa, melyből az iskolai tanterem fűtendő. 4. Beiratási díj címén körülbelül 25 korona. 5. Irodai átalány 12 kor. 60 fillér. 6. Szabályszerűleg megállapított stólaris jövedelem körülbelül 50 korona. Pályázni óhajtó róm. kath. okleveles tanítók kellően felszerelt folyamodványukat február 24-ig a felsőmecenzei róm. kath. iskolaszék elnökségéhez be- küldeni, a választás napján március 1-én délelőtt pedig személyesen megjelenni tartoznak. A német nyelv ismerete szükséges. Az állás azonnal elfoglalandó. Felsőmecenzei (Abauj-Torna m.) *Iskolaszék.* 86 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Badafalva község (Vas megye; pósta: Nagyfalu) róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik. Hittközségtől 636 korona, államsegély 344 korona; egy szoba fűtve, butorozva; kertilleték törvény szerint. Tan nyelv német-magyar; az ismétlősöket felváltva tanítani kántoriakban segédkezni tartozik. Utazásiköltség nem adatik. Az állás azonnal elfoglalandó. *Wallner Alajos* plebános. 86 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A bakonyánai róm. kath. iskolánál megüresedett osztálytanítói állásra pályázatot hirdetünk. Fizetése 480 korona községtől, 520 korona államsegély. Lakás, fűtés, Némétül kell tudni. Az I—II. vegyes osztály vezetésén kívül köteles az ismétlő leányokat oktatni, kántoriakban esetleg segédkezni. Pályázati kérvényeket *február 11-ig* tessék *Prösser Albert* plebános, iskolaszéki elnökhöz beküldeni. 82 1—1

A nagykapornaki (Zala m.) róm. kath. iskolánál új osztálytanítói állásra pályázatot hirdetünk *február 17.* délután 2 órára. Javadalom: Nagykapornak és Misefa községi pénztárából 1000 korona és 160 korona lakásdíj, míg lakás építetik. Nőtlen és kántori teendőknél jártság elönyben részesülnek, ezen jártasság személyesen mutatandó be és szükség esetében a kántortanítónak segédkezni tartozik. Minden köteles tantárgyat felőlelni tartozik, még a vallástan emléttetését is. Az utazási költség a pályázót terhel. A fizetés havi előlegekben történik. *Szűts Mária* esperes-plebános, iskolaszéki elnök. 78 1—1

Betegségem miatt sürgősen egy óra a kántorságban teljesen jártas helyettesítést keresek. Fizetés meg egyezés szerint. *Szevetnik Lajos* kántor. Melykut (Bácska). 76 1—1

Nagy helyeken működött jóhangú kath. tanító önállóan végez, — állást keres. Cím *Lendvay*, Erzsébetfalva, Csillag u. 23. 80 1—1

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület szerződést kötött a Gazdák Biztosító Szövetkezetével a Kath. Egyházi Javaknak Biztosítása érdekében.

Az iskolaegyesületnek ezzel az a szándéka, hogy az összes egyházi javak: püspökségek, káptalanok, szemináriumok, szerzetesrendek vagyona, az egyes egyházmegyék területén levő templomok, iskolák, plebániák, tanítói lakások stb. egy helyen és pedig a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél biztosítottassanak s az abból befolyó jutalékok az Iskolaegyesületet illessék meg kath. céljaink és érdekeink szolgálatára. Ezeknek a javaknak biztosításán kívül felvette munkakörébe a magánfeleltől szerzendő biztosítási ügyletek lebonyolítását is a tűz-, jég- és életárazathat. Ez utóbbiak biztosításait az alapszabályok szerint megalakítandó plebániái csoportok útján kívánja lebonyolítani. Amiért is felkerjük a plebános, káplán és tanító urakat, legyenek szivesek ebben a munkálkodásunkban bennünket támogatni. — A Gazdák Biztosító Szövetkezet az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesülettel egyetértve egy központi irodát szervezett a biztosítási ügyletek lebonyolítására, ami

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám

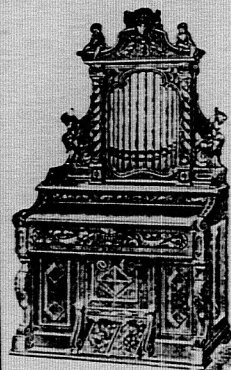
(Gazdák Biztosító Szövetkezet) alatt van, érdeklődők ide sziveskedjenek felvilágosításért fordulni, amit minden esetben mindenkinek készséggel fogynak megadni.

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület központi irodája.

38 3—26

■■■ Szőlőoltvány! ■■■

Régi szőlők hiányának pótlására 2 éves gyökérű száza 20 K
Gyökeres fasoltvány ezre 180 K
szepesszabival 90 K
zöldoltvány 160 K
Soma 80 K
Gyök. riparai portalis vastag 32 K
2 éves 40 K
Soma riparai portalis 18 K
vékony 8 K
Gyökeres hazai nemű száza 30 K
Soma 19 K
40 legjobb fajban, teljes jutalással, azon kötelezettséggel, hogyha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem s pénztét visszaadom. — **Árjegyzék ingyen.** Le van benne írva a Csodaszőlő, Pozsonyi fehér, Muscat Ottonel, Csabagyöngye. — Hegyi borok eladása. 73 1—12
SZEKELY I. JÓZSEF Gyógyos, Szent Urbán-templom.

Elsőrendű légszívó-rendszerű harmonikumok specialis beszerzési forrása — Monarchiában.

Elismert elsőrangú műrémek csak a Zimmermann-féle

HARMONIUMOK.

Ausztria-Magyarországi képviselője:

Hörl Nándor, Pozsony,
Ventur-utca 24. szám.

ÁRJEGYZÉK INGYEN.

Főtiszt, papság és tanároknak részlettíztesre. Üzletek: Lipcse, Szt-Pétervár, Moszkva, Riga és Londonban.

Serétes és golyós vadászfegyverek

eredeti, kitűnően szabályozott és belőlt **Browningpisztolyok**, revolvereket, floberteket és karabélyokat, **csékely havi lövésztésre** szállít

Nowotny J. fegyvergyáros,

budapesti telepe. Budapest, VI., Nagymező-u. 21. sz.

! Kérjen fegyverárjegyzéket !

41—1

Egyházi Új Népepektár.

Ima- és énekeskönyv **Máté János** kántortanító által szerkesztve, a veszprém-egyházmegyei hatóság által 1876—1908. sz. alatt jóváhagyva, most jelent meg **Nádai J.** könyvkereskedésében, **Keszthelyen.** Ezen esinos és tartos kiállítású könyv magában foglalja az egyházi évben előforduló összes ünnepekre és egyéb alkalmakra szokásos imákat és énekeket. Különösen a szentmise alatti és szentkeresztúti imák szép képekkel vannak illusztrálva. Igen alkalmas az iskolába járó növendékeknek, mert a szentmise alatti szolgálat módját (ministratio) is magában foglalja. Nyomása és kiállítása felveszi a versenyt a hasonló művekkel, ára mégis csékely; erős kötésben 50 fill., de kapható különféle díszkötésben is jutányos áron. A kántortanító uraknak mutatóvány-példányt kívánatra küldök portómentesen megrendelés céljából 50 fillér beküldés ellenében. — Elarusítóknak 20% árengedményt adok. 671